

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petii 3 Lei pentru o dată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

După vizitația canonică în Valea-Jiului

Este nespuse de instructiv să urmărești, în rezonanța lor locală, evenimentele zilelor. Invățămintele, care poți să le culgi după o chibzuită cumpănire a lor, și se impun cu forța unor canoane, mai cu seamă în regiuni cu note specifice în legătură cu esența vieții naționale.

În ținutul Jiului, de pildă, s'au succedat cu tot fastul solemnitățile naționale ale praznicului Șagunian și Gheorge Lazăr, cum și via mișcare a comemorării intrării în acțiune a României.

Fiorul care a străbătut populația era — bine înțeles — foarte patriotic și destul de nuanțat. Dacă e să-l caracterizăm într-o frază justă, s'ar putea cetui în următoarea: Au fost serbări scaldate în raze de căldură istorică și de admirație.

Altă sbucnire a adevăratei vieți o am simțit cu prilejul vizitației canonice în Jiu a I. P. S. Sale pâr. arhiepiscop și mitropolit Nicolae. El a venit aproape pe neașteptate: ni-a sosit și ni-a rămas crainicul credinței active.

Lucrurile, care s'ar putea spune despre vizitația aceasta, nu se pot încă înmănușia într'un tot armonios: prea sânt recente și sânt prea complexe. Căci de unde ai putea să începi? Mai cu seamă într'un loc, în care mărimile netrecătoare și vremelnice se reîntorc din timp în timp, ar fi foarte anevoios să găsești nota justă și explicarea tainei profunde impresii făcute de I. P. S. Sa.

Arhiepiscopul nostru a sosit cu adevărat după vorba inspiratului vers eminescian: «Pe un deal răsare luna ca o vatră de jeratic, luminând... sufletele noastre întunecate și fieroase. Ca la porunca unei simțiri nestăpânite s'a ridicat toată lumea Jienească pentru a primi armonia care venea «în numele Domnului». Primirea, petrecerea între noi și plecarea înaltului prelat a fost cea mai naturală, mai vie operă de artă pe care o creiază numai puterile morale ce se așteaptă, se doresc, pentru a încununa străduințele lucrătorilor în via Domnului, la clipa relativei lor desăvârșiri.

De aceea este anevoios să se categorisească elementele unei atât de întinse vieți sufletești de zece zile, și să se fixeze arterele numeroase ale acestei surse atât de covârșitoare. La început am fost surprinși de naturalul, care îmbina visul nostru de demnitate a cârjei arhieresti cu înfățișarea de părintească intimitate și de

avânt lin, dar sigur, al cuvintelor ce ni le adresa.

Apoi ni s'a dat ocaziune să-l vedem în laturi de fond ale sufletului său. Amintesc largă înțelegere, cu care a evidențiat unui preot unit rosturile *confesiunilor* până când acestea vor ajunge la *religiunea noastră*, sau știința teologică cu care a uimit, în câteva clipe, severitatea izolantă a unui rabin, și a umilit tendențioasă doctrină predestinaționistă a unui calvin, — toate acestea în cadrul unei atmosfere de bunăvoință, care ar fi convins pe oricine de dulceața jugului ușor, pe care îl îmbie seninul propovăduitor.

În sfârșit, ni s'a dat prilejul să ne convingem, că *biruințe statornice a secerat între credincioșii bisericii noastre ortodoxe*. Între aceștia i s'au desvelit florile darului de păstor, i s'au împrăștiat, îmbătătoare, miremele tainei de urmaș strălucit al unor vrednici înaintași. Măreția serviciilor divine, predicile cu răstimpuri dela treizeci la nouăzeci de minute, cu o variație de conținut uimitoare, cu sesizarea împrejurărilor locale, cu alternări de potolite istorisiri, cu evocări pe care le-ar admira cea mai neistovită memorie, cu iradierea razelor de convingere care mistuie și supune, — cu toate s'a dovedit preot în slujba adevărată.

Să se explice secretul nepilduitului succes? Unii l-ar atribui înfățișării și rangului, alții culturii teologice superioare și rutinei de fost profesor, alții rarității de ocazie — și mai știu și eu cărei împrejurări? Ci, toate acestea, considerate împreună și adăugându-li-se faptul, că modul de a propovădui al I. P. S. Sale este cu adevărat evanghelic, nu dovedesc altceva, decât ceea ce vedem la nestimate: că strălucesc viu și au valoare nepretuită.

Cu ce impresii va fi plecat din Jiu înaltul prelat, nu știm, — deși declarațiile Sale publice ne au lăsat încântați. Subt alt raport, cu ce s'au ales preoții noștri din Jiu, în legătură cu marele eveniment, nu sântem chemați, nici nu avem posibilitatea să ne informăm, — deși înregistram multe consecințe îmbucurătoare:

Simțește întreaga ortodoxie din Valea Jiului, că părintele ei sufletește a lucrat asemenea Mântuitorului în Joia patimilor, când s'a făcut ucenicilor săi slugă, spălându-le picioarele pentru a fi curați. Și nouă ni-au sosit, cu rătenia, putința de a trudi să ajungem «sfinti», și îndemnul la îndrăsnirea aceasta izbăvitoare. Ear slujitorilor Lui li-a dat hrana binecuvântată cu care să sature mile de credincioși, — rămânând și prisosul pentru alinarea foa-

mei celor cu ochii nevicleni ațintiți asupra «coșurilor pline» ale dreptei măririi.

În speranța revederii pe aceste plaiuri, vă urăm: Întru mulți ani, Stăpâne!

Un credincios din Jiu

Plecarea Familiei Regale la Belgrad.

Miercuri seara, la ora 8 și jum. familia Regală a plecat cu un tren special, din halta Cotroceni, la Belgrad pentru a participa la botezul Principelui moștenitor jugoslav Dușan.

Turcii și Patriarhatul Ecumenic.

Turcia prin hotărârile conferinței dela Lausanne și-a recucerit aproape totul ce a pierdut în urma tratatului dela Sèvres. Pe lângă aceasta, Turcia a scăpat de așa numitele «capitulațiuni», care constituiau jignirea suveranității statului otoman, căci, potrivit acestor capitulațiuni, străinii nu erau supuși jurisdicției tribunalelor locale turcești, ci numai jurisdicției consulatului respectiv.

Trupele aliate, care se află din 1918 în Constantinopol, au evacuat capitala veche a Turciei. În 2 Octomvrie 1923 s'au imbarcat ultimele trupe aliate, aflate acolo, împreună cu comandantul lor, generalul englez Harington.

În ziua imbarcării trupelor aliate, s'a început la Constantinopol acțiunea contra patriarhatului ecumenic. Guvernul din Angora a câștigat simpatiile unei părți din grecii ortodoxi, al căror șef este preotul Eftimiu. Acest preot a pătruns, în fruntea unui grup de ortodoxi, la sediul patriarhatului ecumenic, în Fanar, în cursul unei ședințe a sfântului Sinod.

Preotul Eftimiu a proclamat de președinte al sinodului pe cel mai bătrân din preoții prezenți, el minând din sinod pe patriarh și 6 arhiepiscopi, între cari cel din Vrana și Belgrad.

Lovitura lui Eftimiu, a fost sprijinită de guvernul turc, care are intenția de a micșora și îngrași atribuțiunile patriarhatului, pentru a-i lua posibilitatea de a juca rol politic.

Populația ortodoxă din Constantinopol pare a fi consternată, în urma celor întâmplare la patriarhat și se ia în discuție eventualitatea mutării patriarhatului ecumenic din Constantinopol.

Pentru Moși. În zilele de Sâmbătă 27 Octomvrie (Sf. Parasch vs) și Duminecă 28 Octomvrie 1923 se va face în tot cuprinsul României, în capitală, la orașe, ca și la sate, o chetă generală, pentru strângerea fondului necesar, construirii în orașul Abrud, a «Spitalului Moșilor Prințesa Elena». Sântem convinși, toți românii se vor grăbi să și dea în modul cel mai larg obolul pentru această românească operă de binefacere, menită să aline suferințele bravilor moși, bătuiți de boale și de sărăcie.

Aniversarea încoronării

In Octombrie, 15, 16 și 17, s'a împlinit anul dela strălucitele sărbători ale încoronării MM. LL. Regelui și Reginei României.

In «biserica mântuirii noastre», — înălțată în cetatea dela Alba-Iulia prin jertfa neamului și sfințită în 8 Octombrie acelaș an prin I. P. S. Sa mitropolitul nostru Nicolae în fruntea arhierilor și a preoțimii slujitoare, — Regele, în sunetul clopotelor și în bubuit de tunuri, își pune pe cap coroana de oțel, ear Reginei în genunchiate în fața Lui îi așează pe cap coroană de aur cu pietre scumpe, în mijlocul furtunii de urale izbucnite din mii de piepturi. Ostași și popor, cuprinși de sfântă însuflețire, au strigat de repetate ori: Ura! Trăiască Regele tuturor românilor! Trăiască Regina! Trăiască România întregită, unită și mare!

Suveranul a zis atunci:

Dea Domnul, ca această coroană, împreună cu aceea a scumpei mele Soții și vrednica tovarășă de muncă și suferințe pentru binele obștesc, să încununese din neam în neam pe iubiiții noștri urmași într-o Românie pururea glorioasă și fericită. Sus inimile! Și să glăsuim după chipul strămoșilor: «Acesta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'nsa, și unii pe alții să ne îmbrățișăm și să sicem «fraților» și celor ce ne urăsc pe noi. Să iertăm toate, pentru sfânta unire. Așa să fie!

Acum, împlinindu-se anul dela încoronare, avem datoria de buni patrioți să cinstim amintirea marelui sărbători dela Alba-Iulia și București, când s'a consfințit în făptuirea visului milenar, pentru care am jertfit și am suferit.

Cina ora secretarul literar I. Georgescu. Ziarul *Beiușul*, în legătură cu manopera săvârșită la Asociațiune în chestia broșurii «Gheorghe Lazăr, scrie următoarele cuvinte despre fostul secretar literar: «Noi îl cunoaștem încă de pe vremea când învăța elevii uniți dela liceul de aici — din Beiuș — să ocolească biserica ortodoxă, aceasta fiind schismatică, moartă și fără Dumnezeu». — Dat afară dela Asociațiune, I. Georgescu își va continua activitatea «pedagogică» la școlile secundare ale țării românești?

Aniversarea nașterii A. S. R. Principelui moștenitor

In 16 l. c., când A. S. R. Principele nostru moștenitor a împlinit vârsta de 30 de ani, s'au ținut servicii divine în toate bisericile din țară.

In catedrala noastră din Sibiu au săvârșit slujba dumnezească Părinții: Dr. A. Crăciunescu, prof. seminarial, Ion Dăncilă, preot militar și A. Gâlea, ases. consistorial. De față au fost reprezentanții autorităților civile și militare, și numeroși publici. Ostașii din garnizoană, cu muzica militară, au dat onorurile.

A. S. Prințul CAROL este cunoscut și iubit ca inițiator și susținător a multor opere culturale, care îi poartă numele. Iubire de țară, duh creștinesc de jertfă și ordine sânt câteva din calitățile Sale, prin care înrăurește în mod binefăcător creșterea tinerimii de astăzi. Clerul și poporul nostru înconjură cu toată iubirea și devotamentul pe Celce s'a identificat cu aspirațiile neamului și bisericii.

Dela conferențele pastorale

— Conferența de toamnă a tractului Geoagiu —

De când e noul șef, pâr. protopop O. Goron, în fruntea tractului Geoagiu, se observă o mișcare mai vie în biserica tractului nostru. Preoțimea stăruie mai intensiv în îndeplinirea datoriilor sale: agende și rațiociniile bisericii se lucră mai punctual, bibliotecile și casele culturale iau avânt îmbucurător, — unde se depune destulă jertfă din partea intelectualilor, și în general viața activă culturală-morală a tractului a pornit pe drumul neted.

De astădată conferența pastorală de toamnă a Asociației clerului Andrei Șaguna s'a ținut, nu în centru, cum se obișnuise până acum, ci în comuna Balșa, un punct unde deocamdată biserica noastră se părea expusă curentelor sectare.

Părintele locului N. Todea, fost administrator protopopesc și distins cu brâu roșu, luase de timpuriu dispoziții pentru reușita deplină a conferenței.

In dimineața zilei de 27 August la ora 9 a. m. protopopul și preoțimea este întâmpinată în fața școlii, de către poporul din Balșa și comunele vecine. Cei din Mada au venit cu prapori, ca la procesiuni mari. Pâr. N. Todea salută venirea șefului în scopuri culturale-morale. Protopopul, la rândul său, răspunde în cuvinte potrivite. In sunetul clopotelor și toacelor se face intrarea în biserica împodobită cu flori și verdeață. Se începe serviciul divin, celebrat de pâr. protopop O. Goron asistat de preoții: C. Mărgineanu din Ferdeu, S. Filimonescu, P. Lula, T. Glodean, Ioan Ardeu și V. Pășcău.

La finea sf. liturghii Pâr. protopop ține poporului o aleasă predică despre mântuirea

sufletului prin biserica noastră strămoșească. Spațioasa biserică din Balșa era insuficientă pentru lumea imensă adunată din comună și jur, — încă o dovadă că, cu toate curentele vrășmașe ce se încearcă să ne sdrobească ființa noastră națională-creștină, — poporul nostru este și va fi pururea una cu biserica ortodoxă. Se începe apoi săvârșirea tainei sf. Maslu, celebrat de aceeași preoți, unde vorbește subscrisul despre taina sf. Maslu. De patru preoți se face ungerea poporului, împărțit în 4 grupe.

Ne-a surprins plăcut și a făcut o deosebită impresie asupra auditorului un fapt neobișnuit până acum la conferențe preoțești: pâr. Todea înv. tase pe dl Dr. Ioan Rece, medic în Zlatna, să țină poporului o conferență din viața medicală. Așa programul nostru a fost intercalat cu frumoasele sfaturi doctorești ale dlui Dr. Rece, care și-a ținut vorbirea afară, în liber, fiind plină de auditori curtea bisericii și școlii. Intre altele amintește că a avut fericirea să exopereze pentru Zlatna și întreg ținutul din jur, favorul ca poporul se aibă doctor și medicină gratuit. Un favor cât nu se poate mai salutar. Conferența dlui doctor a fost cât se poate de intuitivă.

La ora 1 se ia masă comună. Pâr. protopop Goron, închină pentru I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, sufletul pururea treaz al bisericii noastre. Vorbește pâr. N. Todea pentru protopopul O. Goron, dl Dr. Rece pentru preoțime, părintele Glodean pentru reprezentanța administrativă, învățătorul A. Todea pentru dl Dr. Rece, invocând cuvintele: «mens sana în corpore sano», directorul școlar Partenie Duca din Zlatna, despre legătura veșnică între cei doi factori motorici de cultură: preotul și învățătorul român. Pâr. protopop laudă și îndeamnă, ca această legătură sfântă, în dragoste armonică trebue susținută cu orice preț pentru fericirea neamului, bisericii și țării.

Mult grăitor a fost cuvântul țaranului (al cărui nume îmi scapă), președinte al comitetului parohial din Balșa: «Patru bucurii am avut în viața mea — zicea dânsul: Prima la alegerea de învățător a părintelui Ioan Giurgiu, a doua la alegerea de preot a pâr. N. Todea, și a treia iarăși la alegerea de învățător a dlui Aron Todea, și a patra bucurie foarte mare astăzi, când dvoastră, sfințiți părinți și domni intelectuali, oastea lui Hristos, ați venit în numele Lui, să dați lumină și mântuire poporului acestuia ce ședea în întunec. Și ați isbutit, căci și eu, ca mulți alții, am fost în război și am venit de acolo cu două rane: una trupească alta sufletească. De cea trupească m'ai isbăvit dta, dle doctor, care ai venit să vestești poporul, că ești gata a sluji la toți; de cea sufletească sfinția Ta părinte, și la cunoștința adevăratului am ajuns prin dta, dle învățător. Acestor mântuitoari, ai sufletului și trupului meu, închin recunoștința și cinstea mea adâncă și dvoastră tuturor acestor ostași, ai lui Hristos, cari ați venit să mântuiți poporul...»

Vecernia o celebrează prot. O. Goron, însoțit de preoții Cristofor C. Mărginean și I. Hanches. La acest serviciu ține pâr. protop. din nou o prea frumoasă predică poporului, despre

FOISOARA

Păstor și Păstor

Poetul Leopardi înfățișează astfel pe «Păstorul de pe Himalaia»:

«E noapte lină. Vântul nu bate. Bolta cerului este semănată cu stele. Luna își împrăstie cu dărnicie razele moi prin văzduh, luminând piscurile pleșuve ale Himalaei, și coastele, cordii, drumurile, cărările, strunga, turma, fața păstorului îngândurat și dulăii zdraveni de lângă el.

Păstorul privește lung la lună, și îi zice în glas înduioșat:

— Lună, lună, ce fericită ești tu! Tu știi pentruce trăiești! Să luminezi cărările și drumurile, să călăuzești la vetrele lor pe bieții călători întârziți, unde i așteaptă dragostea familiilor... Ear eu?... Sânt nenorocit!... Eu nu știu pentruce trăiesc! Oare pentru aceea ca să îngrijesc de această turmă nătângă de dobitoace?»

Păstorul, înfăptuit de Mântuitorul, Isus Hristos, e următorul:

Oițele pasc pe coastă. Păstorul le cercetează cu privirea. Pasc oare toate? Care-i mai slabă? Lipsese careva? Eată l cu fața îngândurată! Lipsese unal Unde poate fi? A răpit-o

lupul? A căzut în prăpastie? S'a rătăcit, prin tufiș? Ori bolnavă se va fi retras în umbră, să zacă mai liniștită?

Părăsește pe cele multe și pornește s'o caute. Nu e ici, nu e colo! Se întristează tot mai mult. Aleargă la dreapta, la stânga. Pogoră pe o potecă. Nu-i! Pogoră pe alta și ear pe alta cu stăruință neobosită. Și la urmă: eată-o! O zărește în adâncul prăpastiei. Abia mai suflă. Cum să se apropie de ea? Cum s'o mântuiască? Pogorârea e primejdioasă. Păstorul își poate pune capul în mântuirea ființei rătăcite. O mică alunecare — și se prăbușește în adâncime.

Dar nu se abate din calea apucată. Pornește la vale. Se ține de-o tufă și de alta. Își proptește picioarele cu băgare de seamă, de bolovanii cei mai tari. E la mijloc. Odihnește. Măsoară distanța din urmă și dinainte. Pleacă din nou. Oșintire încordată. Și eată-l în adâncime!

Se apropie cu grijă multă de oița rănită. O netezește cu milă. O ridică în brațe. Și cu greutatea îndoită o scoate din prăpastie. O duce la izvor. Îi spală rana de sângele închegat. O lecuiește cu ierburi dulci. Nu o poartă la pășune, cu cele multe. Îi culege earba cea mai grasă. O adapă cu apă rece. O culcă în umbră deasă de copac. Și — oița se vindecă. Eat o cum umblă și paște earăș veselă!... A. Nan.

Anuarul

Liceului Mihai Viteazul din Alba-Iulia, anul școlar 1922—23, publicat de Ioan Sandu, dir.

Anuarele, ce se publică ici și colo de către directorii de școale, cuprind uneori și date, care nu prea ispitesc pe iubitorii de literatură să le cetească. Anuarele artistice, alcătuite într-o serie de ani, de directorul ideal Virgil Onițiu dela Brașov, nu s'au putut generaliza din mai multe motive. Nu uităm să spunem însă: Cheltueli prea mari.

Dar unde este omul înțelegător și o activitate, care închide în sine un suflet superior, anuarul devine o faptă frumoasă, cum este în cazul liceului din cetatea istorică dela Alba-Iulia.

Zelosul și destoinicul director, dl Ioan Sandu, a publicat un anuar, care dela început și până la sfârșit dovedește că a fost trecut printr'o foarte atentă redactare.

Cuprinde la început trei discursuri substanțiale și într'o limbă de o clasică eleganță, spuse la serbarea zilei de 1 Decembrie, altul în amintirea lui Andrei Băseanu și altul în amintirea eroilor căzuți pentru patrie.

Directorul I. Sandu apoi salută în franțuzește pe inspectorul francez Ch. Le Téou.

Cuvântările citite își păstrează farmecul lor și produc înălțare sufletească ori de câte ori le-ai citit.

ațăarea sectelor în contra bisericii noastre. Poporul a rămas neclintit în credința sa strămoșească. La dorința poporului, părintele Hancheș cetește o parte din valoroasa lucrare a sa, despre combaterea pocăișilor. În acest sens vorbește și părintele V. Florea, combătând pe «Hristoșii mincinoși», cari se ridică pentru a tulbura credincioșii.

Poporul se respiră mângăiat; ear preoțimea trece în sala spațioasă a școlii spre a continua programul conferinței preoțești.

După deschiderea conferinței printr'un instructiv discurs al păr. protopop, se trece la constituirea biroului. Președintele protopop, înainte a se trece la ordinea zilei comunică preoțimii că părintele Cristofor Cruceanu Mărginean, a fost distins din partea I. P. S. Sale cu brâu roșu, fiind hirotont de marele arhieru Andrei Șaguna. Veneratul preot, deși în etate de 80 ani, a făcut un drum de 18 km. pe jos, la această conferință, pentru a și îndeplini și acum datorința cu conștientitate. Pildă vie preoților mai tineri.

Reușite au fost lucrările scripturistice «Preotul în lumina evanghelică» de O. Barca și «Dare de seamă a celor mai de valoare cărți religioase-morale» de T. Glodean.

Timp de câteva ore se discută cu multă atențiune diferitele chestii pastorale și administrative.

De încheiere amintesc, cu deosebită satisfacție, că acest tract protopopesc s'a ridicat, în cele morale și culturale, atât de mult încât în scurt timp va putea rivaliza cu cele mai avântate tracte ale mitropoliei noastre, mulțumită hărniciei preoțimii sale și iscusinței șefului său, care nu pregătește timp și oboseală întru realizarea idealului de a ridica acest popor și preoțime la un pedestal cât mai înalt de cultură, de viață morală și națională românească.

Pr. Vasile Pășcău
secr. desp.

Convocare

În conformitate cu Art. 22 al Statutelor Reuniunii române de agricultură din județul Sibiu, onorații membri, precum și toți binevoitorii și sprijinatorii cauzelor agricole ale poporului român, sânt de nou rugați a lua parte la

adunarea generală

care va avea loc *Duminecă în 4 Noemvrie, ora 17*, în loca'lul Reuniunii meseriașilor români, strada Brukenthal Nr. 17, cu ordinea de zi prevăzută în Art. 25 din statute.

Sibiu, în 16 Octomvrie 1923.

Dr. Lazăr Popovici,
președinte.

Isidor Dopp,
secr. adm.

Pe 40 pagini urmează trei lecții metodice: 1. Radu cel mare 1495—1508; 2. Neagoe Basarab 1512—1521, și 3. Lecție din limba latină în clasa V.

Aceste lecții, lucrute după cele mai noi principii metodice, dovedesc la câtă perfecțiune se poate ridica un profesor bun în arta educației.

Și ceice am trecut de mult peste vârsta în care ne ocupam cu cartea pe băncile școlii, recitim cu drag lecțiile de model, și ne reamintim vremile frumoase de odinioară care vin a se adauge zilelor de azi, înoindu-ne forșele.

Anuarul dela Alba-Iulia e document valoros, despre atmosfera superioară în care trăește acel liceu, sub conducerea iscusită a tinărului și destoinicului director, dl I. Sandu.

Tr.

Pentru popor. O nouă publicație populară apare în Oradea Mare: *Cele trei Crișuri pentru popor*, revistă culturală tipărită pe seama sâtenilor. Director: Gh. Tulbure. Revista comunică tot ce privește viața satelor: îndrumări și sfaturi economice, legende, povești, fapte istorice, anecdote, cântece, știri de tot felul. Apare lunar. Abonamentul, 50 lei pe an, se trimite la Oradea Mare, str. Prințul Carol 5.

Pe sate

A zecea excursie culturală a desp. Sibiu (Asociațiunea)

Cu automobilul, pus la dispoziție de dl Dr. Nicolae Comșa, au întreprins trimitșii desp. Sibiu ai Asociațiunii a zecea excursie în satele noastre. De astădată au vizitat Vurpărul, Roșia, Noul și Daia-săsească. O zi bogată în momente înălțătoare, Dumineca aceasta de 14 Oct. La Vurpăr au sosit oșpeții (Dr. G. Preda, Dr. H. P. Petrescu și V. Moșoiu) tocmai la o pomană, dată de o familie de acolo. Au asistat și la serviciul divin din biserica ortodoxă (zidită din 1828). Poporul este dornic de învățătură. Tocmai s'a început școala, cu dnii învățători noi: I. Georgescu sen. și Constantin Sava. Dl Inv. I. Georgescu sen. s'a introdus în sat cu un curs de împletit, cercetat cu sârguință. Părintele Mănițiu ține un curs de cioplit în lemn. Sătenii ar vrea bucuos să aibă și o școală de lucru de mână. Americanii își aduc aminte de satul lor: în 1923 au trimis 13.000 de lei pentru clopote și biserică. De doi ani de zile adună sătenii ban lângă ban pentru o «casă culturală». Au ajuns să strângă până acum 20.000 de lei. Numai cu cărțile din bibliotecă stau mai rău, deocamdată — 1375 de suflute a numai vre-o 100 vol. în biblioteca parohială și a «Asociației». Acum au primit și Vurpărenii, ca și celelalte trei sate, cărți prețioase din partea desp. «Asociațiunii». — După ce au fost oaspeții păr. Mănițiu, au plecat sibienui la Roșia. Aici au fost primiți din partea tinărului și inimosului preot Ioan Bănda. Pentru patru sute de poporeni are păr. Bănda adunate peste 500 de volume. În biserica curățită s'a ținut adunarea și — spre plăcuta surprindere a oaspeților — corul Inv. Toma Bencea ne-a delectat cu frumoase cântece. Biserica e renovată (zidită din 1854). Poporeni joacă bucuos și teatru de diletanți. Au adunat vre-o 5000 de lei pentru o viitoare casă culturală. E satul, în care actualul asesor cons. Scorobeș a fost preotul vrednic de laudă. Le mai lipsește românilor o fanfară.

În Noul-săsească au fost primiți oaspeții cu corul mixt, vre-o 50 de inși, condus de dl Inv. al școlii confes. Ion Dragomir. În sunetul marșurilor înviorătoare au trecut, pe jos, cu toții, pe strada principală, până ce au ajuns, la marginea satului, în școala românească. Părintele Teodor Pădureanu a dorit bun sosit oaspeților la intrarea în comună, iar în școala arhiplină împodobită (lângă școală un «umbrar», pavilion, în care joacă tineretul sub supravegherea curatorului bisericesc), a ascultat poporul aproape cu stințenie cuvântările. O comună cu multă râvnă după lumină. Dacă biblioteca și aici a lăsat de dorit (abea 30—40 vol.) de aici înainte se va spori. Copilașii sănătoși cresc «ca și un carpă». S'au înaintat statutele unei soc. cooperative: «Sentinela Română». Tineretul are organizație specială (cu jude, subjude, pristav). Sânt 2 «tați ai feciorilor», la cari se îndreaptă, ca la întâia instanță, cei ce au ceva laolaltă, apoi ca instanța a doua, le servește curatorul). În sat 408 sași și 765 români. — Între aclamări

generale au pornit oaspeții mai departe, la Daia săsească. Seara au ajuns și au descins la școala de stat modestă, unde a vorbit singur dl director al desp. Păr. Galacteon Vas are numai 232 de suflute, dar multă bunăvoință.

Preoții, cari au recomandat poporului pe trimitșii «Asociațiunii» au fost: Toma Oprean (în Vurpăr), Ioan Bănda (în Roșia) și Teodor Pădureanu (în Noul săs.). Dr. Gh. Preda a vorbit în toate satele, despre «Asociațiune», alcoolism, creșterea copiilor, starea actuală; Dr. H. Petra-Petrescu a citit schițele originale: «Gri-vei», «În povești» și «O bucată de pâine», introducând schițele cu câte o scurtă vorbire, dl V. Moșoiu în 2 sate despre «cooperative».

Știrile zilei

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae a sosit cu trenul de Vineri dimineața, 19 Octomvrie, dela București.

Fixarea examenelor de capacitate. Ministrul instrucțiunii încunoștințează pe candidații și candidatele, care vor dori să se înscrie la examenul de capacitate spre a obține dreptul de a fi numiți profesori în învățământul secundar, normal, comercial și profesinial că își vor înainta cererile cel mai târziu în 15 zile înainte de începerea fiecărui examen. Cererile cari nu vor fi însoțite de toate actele, vor fi respinse, ministerul nemai făcând nici un fel de corespondență pentru completare de acte. Datele la care se țin examenele sânt: 5 Decemvrie religia, matematici; 10 Decemvrie limba latină; 21 Ianuar limba elină, filosofia; 1 Februar limba franceză; 15 Februar pentru engleză și istorie; 1 Martie pentru cosmografie, desen ornamental; 15 Martie pentru limba germană și desenul liniar; 1 April pentru limba română, șt. naturale; 15 April pentru drept și limba italiană, iar la 1 Mai pentru geografie, șt. fizico chimice și muzica.

Dela administrația financiară, Sibiu, primim: Expirând și ultimul cvartal pentru plăurea noilor contribuțiuni și observând că din patea contribuabililor plăți nu se fac așa încât încasările sânt aproape nule, prin aceasta în interesul contribuabililor și pentru a fi scutiți de neplăcerile și cheltuelile împreunate cu secestru, zălogirii și litație, se aduce la cunoștință că fie-care contribuabil să se grăbească a-și achita contribuțiile impuse, spre a evita cheltuelile și greutățile împreunate cu secestru și litație.

Aniversare. Duminecă în 14 l. c. și-a serbat păr. protopop din Agnita Ioachim Muntean și soția sa, în cerc familiar, aniversarea a 50 ani dela data cununiei lor. Părintele protopop pe lângă toată bătrânețea, (în etate de 77 ani) conduce tractul său și institutul «Frăția» și este în fruntea tuturor mișcărilor naționale, bisericesti și culturale, din partea locului spre mulțămirea tuturor.

Ironie și zeflemeli

Un membru al corpului didactic, impresionat de criza suflutească a tinerei noastre generații, adresează o rugămintă publicațiilor pentru copii.

Eată câteva din constatările și observările ce a făcut:

Cine și-a dat osteneală să explice animația care stăpânește jocul copiilor noștri, a observat că ea e întreținută de un vioi schimb de ironii, de haz, de zeflemeli.

Cultivată, în anumite împrejurări, această însușire poate fi bun temei pentru formarea unui sănătos bun simț.

Prețul este pierderea dușiei, a entuziasmului și a sincerității, mai ales la naturile puțin complexe.

Atenția copilului va fi atrasă de tot ceea ce poate provoca hazul prin strâmbătura liniei, prin înjosirea unei stări sufletești sau prin cafonizarea sunetului.

Sociabilitatea între copii din această cauză lasă de dorit. Interesul pentru frumos e înlocuit prin indiferență; în schimb interesează tot ce e denaturat...

O cine stă în contact cu copiii, a putut observa că educația copilului e făcută în așa fel încât el nu e învățat să admire.

Preferă vorba care să jignească vorbei care mângăie, preferă porecla în locul diminutivului, preferă jocul brutal în locul atitudinii contemplative; preferă critica, lirismului.

E o criză suflutească, cu urmări grave pentru o societate în care generațiile, crescute la fel, vor abunda.

Causele sânt multe. Amintim una actuală și efectivă. Aceasta constă într'o concepție greșită sau într'o nenorocită socoteală negustorească pe care o au, în această privință, la bază, unele publicații. Astfel un ziar de dimineață foarte răspândit are săptămânal «Pagina copiilor».

Cui i-a căzut în mână, a văzut ce conține! Cele mai slutite chipuri de copii, sânt desemnate neartistic, supărător de caricatural, ca să le explice un text prozaic, pentru a provoca râsul.

Sufletul copiilor prinde azi, prinde mâne aceste tipuri. Se strâmbă și ei la fel. —

Rugămintea e aceasta: să se stabilească un consens ca publicațiile să renunțe la caricaturi, la ironii și la ridicolizări, cel puțin în publicațiile care sânt destinate tineretului.

Dați copilului mijlocul să știe să se piardă discret în poesia creatoare a fiecărei existențe. Dați-i chipuri artistice și emoții înălțătoare...

Știre ziaristică. A apărut în 17 l. c. un nou organ al partidului național. Noul confrate se tipărește în București și poartă numele de *România*. Promite să poarte lupta pentru ideile de «naționalitate și democrație». Să fie în ceas cu noroc!

În Siragoga principală din Kiev, producându-se panică din cauza unui incendiu, au murit în învălmășală 60 persoane care veniseră să asiste la serviciul divin.

Sentința. Tribunalul din Solkolniki (lângă Moscova) a condamnat la opt luni închisoare pe un membru din vechea aristocrație acum tenor, pentru că într'un restaurant a alungat de lângă el pe un cerșetor care fusese prea insistent. Prin invectivele adresate cerșetorului, a fost criticată actuala situație din Rusia, spune sentința de condamnare.

Povestea Neamului Românesc se va reprezenta la Urania în Sibiu, în zilele de Duminică și Luni, în 28 și 29 Octombrie a. c. Inceputul la ora 7 și 9 seara. Un film dintre cele mai succese.

Dare de seamă și mulțămire. Pentru ridicarea unui monument și a unei plăci comemorative în amintirea regretatului Aurel Vlaicu, au binevoit a-și da obolul cei mai jos însemnați. Aducem recunoștință și mulțămire celor ce au jertfit cu drag din puținul lor pentru eternizarea fiului Țării românești și ca îndemn pentru cei mulți chemați. Depuneri vechi: Lei 1802.80. Ziarul «Cuvântul studentesc» 445 lei. Biblioteca Petre Armeanca, Brăila, 300 lei. Căp. în retrag. Valer Pascu, Cluj, 200 lei. Studentul Decebal G. Mateescu, Sinaia, Cercul stud. Brăilean, Dr. St. Casian, Țibănești, Farm. Vas. Sinschi, Rădăuți, Ioachim Bărză, Mediaș câte 100 lei. Comerciant Iorgu Gh. Gheorghe, Huși 50 lei. Adm. plasă T. D. Mardam, Curtea-de-Argeș 40 lei. Stud. V. Buruiana, Stud. Nec. Zamfirescu, Alexandru Timuș câte 20 lei. Stud. Aurica Craja, 25 lei. Stud. Manolache 15 lei. Elevul orf. Manolache P. București, Stud. Iancu Dumitrescu, București câte 10 lei. Suma totală 3457 lei 80 bani. — Această sumă e depusă la Institutul de credit «Ardeleana» din Orăștie în libelul Nr. 8782/1923. *Samoilă Ciomaș*, prof., cas. desp. «Asociațiunii», Orăștie.

Cărți nouă. Au apărut: *Problema educației sexelor; Femeia*, studiu antropologic și social de Dr. Constantin Stanca, medic-primar în Cluj. Cărțile acestea popu larizează capitole importante din probleme actuale ridicate de influința ce o exercită medicina asupra transformării spiritului și a vieții sociale. Problema educației sexelor, atât de puțin cunoscută la noi, atât de mult tratată în cărțile din străinătate, este recapitulată în broșura d-lui Dr. Stanca cu competența specialistului, și lămurește cetitorul pe deplin asupra acestei probleme. Broșura mai nouă a domnului Dr. Stanca, «Femeia» este «o concentrare enciclopedică a rezultatelor științifice pentru marea problemă a feminismului». Ambele scrieri sînt în vedere pregătirea publicului nostru și pot fi cetite cu folos de intelectualii noștri. Broșurele d-lui Dr. C. Stanca au apărut la «Ardealul» inst. de arte grafice în Cluj (str. Memorandului 22) și se pot procura și la Librăria Arhidiecezană în Sibiu. Prețul: «Problema educației sexelor» costă 8 lei, «Femeia», studiu antropologic și social, costă 10 lei, la care sumă se adaugă pentru ambele încă 4 lei porto recomandat.

În «Biblioteca meseriașului român» editată de «Reuniunea meseriașilor români din Sibiu» au apărut următoarele 2 broșuri în a doua ediție: 1. Nr. 2. «Pribegii», comedie în 2 acte, localizare după Nestroy de Dr. Sebastian Stanca. Prețul 5 Lei, plus porto poștal 1 Leu. 2. Nr. 4. Bucovavna n'a învățat și umblă la însurat, sau «Vlăduțul mamei», comedie într'un act de Lupean. Prețul 4 Lei, plus porto poștal 1 Leu. — Se pot procura dela Reuniunea meseriașilor, Sibiu, str. Brukenthal Nr. 17, precum și dela toate librăriile din Sibiu.

A viz

Incunoștiințăm pe directorii agenturilor noastre din despărțământul Sibiu al «Asociațiunii», că serbările proiectele la București («Casele Naționale») pentru 27—28 Oct, s'au amânat pâră la primăvară. În urma acestei hotărâri a comitetului pregătirea aceluia cari vor participa la serbări, producându-se la punctele etnografice, va putea fi și mai conștient oasă.

Totodată rugăm pe conducătorii agenturilor (președ., secretari) să ne înainteze răspunsuri concrete la următoarele 30 de întrebări (chiar și dacă într'unele sate le-am însemnat la venirea noastră):

1. Câți locuitori sânt în sat (Români ortodoci, gr. cat., străini)? 2. Există casă culturală? dacă nu: unde se adună poporul? 3. Jocul tinerilor unde se ține? 4. De când n-a fost «Asociațiunea» în sat? 5. Sânt legături cu «Casa școlilor»? 6. Sânt legături cu «Fundațiunea Principele Carol»? 7. Șezători — conferențe se țin? Câte pe an? 8. Care e lectura cea mai plăcută? (ziare, reviste, cărți) 9—11. Câte volume are: biblioteca parohială, cea școlară, a «Asociațiunii»? 12. Skiopicon există? (Electricitate în sat?) 13. Societate a femeilor? 14. Cor bisericesc? 15. Cor lumesc? 16. Societate a tinerilor? 17. Fanfară? 18. Cooperative? 19. Țesătorii? 20. Biserica ort. și gr. cat. de când? reparate? 21. Școala de când? reparată? 22. Cei plecați în America, Bulgaria, Rusia, etc. trimit acasă ajutoare? Cât și pentru ce? 23. Alcoolismul e răspândit? 24. Boale molipsitoare? 25. Boale venerice sânt? 26. Cum e mortalitatea copiilor? 27. Idei subversive (comuniste, etc.)? 28. Dorințe deosebite sânt? 29. Alți conferențieri, dela alte societăți, au cercetat comuna? 30. Se joacă bucurose piese teatrale, de diletanți? De câte ori la an și ce?

Sibiu, 17 Octombrie 1923.

Comitetul desp. Sibiu al «Asociațiunii».

Nr. 436/1923 protop.

(141) 2—3

Concurs

Sistemizându-se în baza ordinului consistorial dela 24 August a. c. Nr. 6232 Bis. un post de capelan temporal în parohia de clasa a III-a Toarcia cu filia Gherdeal, din protopresbiteratul Agnitei, pe lângă actualul paroh Ioan Braniște, cu drept de succesiune, pentru ocuparea acestuia se publică concurs cu termen de 30 de zile socotite dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Jumătate din venitele stolare după serviciile preoțești pe care le va îndeplini capelanul.

2. Salariul pe care-l va primi eventual ca retribuțiune dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare să se înainteze scrisorului în termenul susindicat, ear reflectanții să se prezinte în biserică din parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 25 Sept. 1923.

În înțelegere cu sinodul parohial concernent.

Ioachim Munteanu,
protopop.

Nr. 338/1923

(138) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III Amnaș, protopopiatul Săliște, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții își vor înainta cererile instruite în conformitate cu normele în vigoare la oficiul protopopesc Săliște, jud. Sibiu, în termenul deschis și până în 8 zile înainte de alegere să se prezinte în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Săliște, la 16 August 1923.

Oficiul protopopesc ort. rom. Săliște în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dr. Dumitru Borcia,
protopop.

Nr. 409/1923 Protop.

(137) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia a II din ora ul Deva, se publică concurs în termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Parohia e de clasa I. (primă).

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar legal dela stat statorit pe baza coalei B.

2. Casă parohială.

3. Sesiunea ce se va primi dela «reforma agrară», circa 4 jugăre pământ arabil.

4. Birul preoțesc stabilit de comitetul parohial 20—80 Lei de fiecare familie.

5. Celelalte stole îndatinate.

Concurenții vor înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul legal, ear pentru a se face cunoscuți poporului se vor prezenta cu prealabilă încuviințare în vre-o Duminică sau sârbătoare spre a cânta ori a celebra observând dispozițiile art. 33 din reg. pentru parohii.

Deva, la 10/23 Septembrie 1923.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Deva în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

1103/1923

(140) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. Dridif, tractul Făgărașului se publică concurs cu termen de 15 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Venitele parohiale sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererile, provăzute cu documentele prescise, subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul dat, și se vor prezenta în parohie spre a se face cunoscuți parohienilor.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Făgăraș, la 1 Octombrie 1923.

Nicolae Borzea,
protopop.

(135) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a din Vulceș, cu filia Hereșea, protopresbiteratul ortodox român al Devii, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și subștearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral din Deva, județul Hunedoara, până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra, și a face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Deva, 20 Septembrie 1923.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Devii în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Publicare!

Taxe frizerilor și bărbierilor

Frizeri și bărbieri din Sibiu aduc la cunoștință onoratului public că din cauza scumpetei foarte mari a materialului, chiriei, luminii, combustibil, rufărie și impozite etc. etc. se-văd nevoiți a urca taxele cu ziua de 18 Octombrie a. c. după cum urmează:

Bărbieritul (rasul) Lei 8 cu frizat Lei 10.

Tăiatul părului (tunsul) Lei 15.

Tăiatul părului scurt cu mașina Lei 12.

Tunsul bărbii Lei 10.

Tunsul și frizat la copii Lei 10.

Tunsul cu mașina la copii Lei 8.

Tunsul la copii (babi) Lei 15.

Rasul pe cap Lei 15.

Spălatul capului Lei 10 în sus.

Rasul pe ceafă Lei 2.

Legarea părului Lei 2.

Părul frizat Lei 20.

Mustața fierată Lei 3.

Abonament 10 numere Lei 70.

Abonament lunar 2 ori la săptămână Lei 70.

„ „ 3 ori la săptămână Lei 100.

„ „ tot a doua zi Lei 110.

„ „ în fiecare zi Lei 180.